

Forfatter: Lange, Julius Henrik

Titel: BREV TIL: Brandes, Georg FRA: Lange, Julius Henrik (1870-07-11)

Citation: Lange, Julius Henrik: "BREV TIL: Brandes, Georg FRA: Lange, Julius Henrik (1870-07-11)", i *Julius Lange - breve fra hans ungdom*, Nordiske, s. 185. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002252486-000-shoot-L0022524860000036.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Julius Lange - breve fra hans ungdom

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

D. 11. Juli 1870.

Kjære Georg! Jeg har unægtelig længtes efter at faa Brev fra Dig og somme Tider fundet det «lidt løjerligt», at Intet af din megen Brevvirksomhed har kunnet komme mig til Gode. Selv har jeg havt en vis Sky for at skrive, ligesom jeg vilde have havt for at gaa ind til Dig i dit Værelse, medens Du havde Besøg af saadanne europæiske Folk som Taine, Stuart Mili o. s. v. Jeg har en vis Skræk for disse Løver og ønskede ikke at komme som Repræsentant for den kjøbenhavnske Faaresti i saa farligt Selskab. — Men vær nu takket for dit lille Brev, som jeg blev meget glad over med Undtagelse af den Efterretning, at din Helbred ikke var i Orden. Herregud! kunde Du nu ikke i de varme Sommermaaneder rive Dig lidt løs fra de store Verdensstæders Gader og Duft og lægge Dig ud i en behagelig Egn i Bjerge eller ved Havet og lade Literatur, Kunst, Poesi, Filosofi, alle ier og ismer og ologier skjøtte sig selv og drive? Var det slet ikke muligt? Tag ned til et eller andet Badested og brug nogle Søbade i en Maaned eller to og man hin Hær af Djævl med deres Pusterør ned til deres Hjem. Naar Du saa har levet et Sælhundeliv i nogen Tid, saa stig op af Havet straalende som en Anadyomenos, hvilken Mythologien eller Historien hidtil endnu ikke har kjendt.

s. 186Jeg véd ganske vel, som Du skriver, at Paris er en meget anstrengende Stad, og den maa jo være det i endnu højere Grad, naar man som Du idelig tager Del i Selskabsliv og Samliv med Løver, og jeg véd sandelig ogsaa, at London er en anstrengende By; dog nærer jeg det Haab, at naar Du kommer dertil — Du er der maaske allerede — saa vil en Søndag i denne By udøve en af Kjedsomhed saa bedøvende Virkning paa Dig, at det vil være Dig meget gavnligt. Men hvorfor rejse til London i Juli Maaned? Entreen i en saadan By og allermost i London med dens skidengule Atmosfære, dens øredøvende Larm og nervetrættende Færdsel er jo altid trættende og angribende — og nu ved Midsommertid og umiddelbart ovenpaa Pariseranstrengelser! Vær fornuftig og gak til Havet! Jeg er ganske rørt af Medlidenhed med Dig.

Hils for Resten det britiske Museum uendelig mange Gange og tak det rørt fra mig for de mest lærerige Dage i mit Liv! Forsøm ikke Assyrian Basement Room (Løvejagterne og Æselsjagterne!). Skaf Dig Adgang til Magasinet i Kolonnaden tilvenstre for Indgangen; der er alle Levningerne af Mausoleet. Magasinet tilhøjre er ogsaa interessant, men mere undværligt. Vil Du have Indblik i de forskjellige Oldtidsnationers plastiske Stil, saa forfølg Løvernes Kunsthistorie, den ægyptiske, den assyriske, den lykiske, den græske Løve — den sidste er den mindst interessante. Tilgiv at jeg er saa belærende, men jeg er saa stolt af at være Elev af British Museum. Der er s. 187meget der, som Ingen i Verden kjender bedre end jeg. Den gamle Plastiks Historie er ingen Steder som der. Men gaa dog hellere til Havet! Forsøm imidlertid ikke at tage en Formiddag, ikke for sent, ud til Dulwich Galleriet; der er stor Nydelse paa en meget behagelig Maade. Spis Frokost i Forvejen! Forsøm heller ikke Hampton Court, men drukn ikke i Malerisamlingen; concentrer din Opmærksomhed paa Mantegnas Cartons. Sammenlign i British Museum Æginagavlenes og Parthenonsgavlenes Komposition, og sammenlign de mange Frisekompositioner; det er højst lærerigt. Nationalgalleriet er jo dejligt. Men gaa hellere til Havet; der er vist meget bedre og sundere. Hils Westminster Abbediet! Der er skjønt og historisk derude, og en dejlig gotisk Kirke (indeni). Fæld en Taare ved «vor fælles Ven» Dickens' Grav, en fra mig med. Han havde et stort og meget elastisk Hjerte, der kunde rumme hele Menneskeheden og slutte tæt om det Mindste. Kast et Blik paa Capt. Montagues Monument af Flaxman (fjernest fra Koret tilhøjre), og i St. Paulskirken paa Samuel Johnsons Statue (af Bacon). Den staar tilvenstre for Indgangen, henne paa Hjørnet af Koret og er forbandet dygtig. Og se paa Reynolds Statue omtrent ligeoverfor (af Flaxman). Som sagt tilgiv min Lærerighed, og vær takket for at Du sender mig Michelangelos Slaver; de er mig højst vigtige; de er dog hans bedste nøgne Figurer i Skulptur. Læg Mærke til, at naar Du lægger et af de store Rum i Kensington sammen med et af Rum s. 188mene i Krystalpaladset, kan Du faa et godt og, saavidt jeg husker, temmelig fuldstændigt Overblik over ham som Billedhugger. Du elsker ham jo i Forvejen.

Du mærker nok, at jeg forbereder Dig efter Evne paa den Skjæbne, som kan vente Dig, engang at skulle holde Forelæsninger ved Universitetet over Kunsthistorie. Da jeg, kort efter Høyens Død, talte med forskellige Folk om hvad man vilde gjøre ved Universitetet, fik jeg paa to Steder (af Clausen og af Krieger) den Besked, at man (dog naturligvis ikke de selv) tænkte paa at give den Professor, som skulde ansættes efter Hauch, Paalæg om at holde Forelæsninger over Kunsthistorie. Dels af en naturlig Selvopholdelsesdrift og dels af Overbevisning om, at Tanken paa alle Kanter var forkert, opponerede jeg kraftig imod den, ligeoverfor Krieger i alt Fald med noget Held. Nu har jeg en Ansøgning om en Docentplads ved Universitetet liggende et eller andet Sted; Nogle mener, at den vil have Lykken med sig. Det er jo et Held for mig, at Hall er bleven Kultusminister; dog kommer den Sag naturligvis til Syvende og Sidst ikke an paa ham. Det er nu for Resten ikke mit Ideal af et Liv at være Docent paa to Steder i Kjøbenhavn i hele den samlede Kunsthistorie. Du har nogen Ret i at «En, som beskjæftiger sig med Kunst, bestandig maa ønske at kunne rejse». Dog man maa heller ikke gjøre Kjøbenhavn Uret. Her er ikke saa ringe Lejlighed endda, og Sagens nordiske Side har jo ogsaa sin Ret. Du skulde ikke tro om mig, at jeg er bleven s. 189et Stykke af en Arkæolog siden sidst; jeg arbejder somme Tider hele Uger igjennem paa Oldnordisk Museum, og er slet ikke saa dum paa den yngre Jernalder og Middelalderen. Jeg maatte i Egenskab af Docent og Forfatter ind i det, og da jeg ikke godt kan drive Noget alene af Pligtfølelse, har jeg beruset mig noget i gamle Miniaturer. Jeg haaber ikke, at det for Arkæologer ejendommelige, ubeskrivelig spidsborgerlige Begreb om Kunst skal skade mig synderligt. Naar (eller hvis) jeg engang faar Hænderne lidt fri, saa vil jeg tage større og væsentlige Opgaver for, som kan have nogen almindelig Betydning. Det kan være ganske godt for mig at være tvungen til at opgive at være Specialist, foreløbig i alt Fald .....

Det er saamænd ikke Umagen værd at være rørt over min Virksomhed med Edwards Oversættelse; det morede mig at komme ind i Sagen og «Møjen» var ikke saa forskrækkelig. Jeg fik ogsaa en Skræk for at han skulde takke mig skriftlig eller paa Tryk og bad ham om at lade være. Det var altfor grinagtigt at blive takket for sin Virksomhed med Vers. Under vore mærkelige literære Forhold faar han formodentlig ikke Andet ud af sin Oversættelse end (engang) det Smithske Legat — det kan de aabenbart ikke nægte ham — og en vis Agtelse. Læst vil Oversættelsen neppe blive meget ..... Jeg har ikke saa sjældent besøgt din Moder, som altid er tilfreds med at se mig; hun mindedes ogsaa min Fødselsdag ved at s. 190sende mig en dejlig Kage. Hun savner vist Dig og Samarbejdet med Dig meget. Hun burde egentlig have en større Virksomhed; dog vilde jeg ikke foreslaa hende at blive Postexpedient, hvilket Kvinder nu kan blive i Kraft af en eller anden ny Lov, som Fenger, der er Kvinde-Emancipator, har staaet for. Jeg gad nok ved Lejlighed vide lidt om, hvordan Mill er at se i Nærheden ....

Jeg hører af din Moder, hos hvem jeg for Øjeblikket befinder mig, at Du vil tage ind hos Joyce's i London. Hvis Du bliver kjed af Ensomheden der, som man vist føler stærkere i London end i Paris, saa husk at lige i Nærheden .... er et boarding house, som neppe er dyrere og i visse Maader behageligere. Men man lever jo der en familie; det véd jeg nu ikke, om Du har Lyst til. Det Hele er for Resten et gyselig kjedeligt Kvarter — bliv bare kjed af det og tag ned til Havet; der maa være bedre end ved Themsen.

Imellem dette Brev og det følgende ligger den tyskfranske Krigs Udbrud. Vor uensartede Opfattelse af Danmarks Forhold til Konflikten fremkaldte paany et Sammenstød mellem os, som iøvrigt denne Gang Lange ikke følte sig pinligt berørt af, inen som til Gjengjæld jeg tog mig saa nær, at vor Brevvexling derved i flere Maaneder ophørte. Den almindelige Stemning i Danmark fordrede med Lidenskab Landets Deltagen i Krigen; jeg for min Del blev, da den truede, grebet af en s. 191Art Fortvivelse ved Tanken om hvortil en saadan Deltagen vilde føre. Som sædvanlig følte jeg mig i den dybeste Uoverensstemmelse med hvad der i Danmark gjaldt for fornuftigt og selvindlysende. Jeg forudsaa endnu før noget Sammenstød var sket, i løse Omrids, hvorledes Udfaldet vilde blive, og i min Angst havde jeg gjerne sat alle mine Venner i Bevægelse i Danmark for at modarbejde det Vanvid, der havde grebet Befolkningen. Julius Lange derimod delte, om end med en original Begrundelse, den i Hovedstaden herskende Opfattelse.

Da de Breve til mit Hjem, mod hvis politiske Tankegang han udtaler sig, er opbevarede, hidsættes til bedre Forstaaelse af Uenigheden mellem os de paagjældende Udtryk i deres hele Umaadeholdenhed.